

Sygn. akt II Ca 656/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Cezary Klepacz

Sędziowie: SSO Rafał Adameczyk (spr.)

SSR del. Hubert Wicik

Protokolant: starszy protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2016 r. w Kielcach na rozprawie

sprawy z powództwa M. Ł.

przeciwko D. S. (1), A. S. (1)

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 24 czerwca 2014 r. sygn. akt VII C 189/14

zmienia zaskarżony wyrok w całości i uzgadnia treść księgi wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kielcach z rzeczywistym stanem prawnym przez wpisanie w dziale II (drugim) tej księgi jako współwłaścicieli po 1/4 (jednej czwartej) części D. S. (1) PESEL (...) i A. S. (1) PESEL (...), zamiast D. S. (1) jako współwłaścicielki do 1/2 (jednej drugiej) części, zasądza od D. S. (1) i A. S. (1) na rzecz M. Ł. kwoty po (...),50 (cztery tysiące sześćset pięćdziesiąt osiem i 50/100) złotych tytułem kosztów procesu; zasądza od D. S. (1) i A. S. (1) na rzecz M. Ł. kwoty po 450 (czteryście pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 656/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 czerwca 2014 r., sygn. akt VII C 189/14, Sąd Rejonowy w Kielcach oddalił powództwo M. Ł. o uzgodnienie treści księgi wieczystej nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kielcach dla nieruchomości położonej w K. przy ul. (...). J. P. (1) z rzeczywistym stanem prawnym, poprzez ujawnienie w dziale II tej księgi w miejsce dotychczasowego wpisu prawa własności udziału 1/2 na rzecz D. S. (1) – wpisu udziału 1/4 prawa własności nieruchomości na rzecz D. S. (1) oraz udziału 1/4 prawa własności na rzecz A. S. (1) (punkt 1.) oraz zasądził od M. Ł. na rzecz D. S. (1) i A. S. (1) kwoty po 1817 zł tytułem kosztów procesu (k. 55).

Sąd Rejonowy ustalił, że D. S. (1) i A. S. (1) byli małżeństwem, zawarli związek małżeński w dniu 30 września 1989 r., a wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach, wydanym w dniu 24 maja 2012 r. w sprawie o sygn. akt I C 1280/12 została orzeczona pomiędzy nimi separacja. Pozwana D. S. (1) nabyła udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w K. przy ul. (...). J. P. (1) na podstawie umowy przeniesienia własności, zawartej w dniu 13 listopada

2006 r. w K. przed notariuszem J. P. (2), zarejestrowanej w Rep.(...). Powyższa umowa została zawarta w wykonaniu umowy warunkowej sprzedaży tej nieruchomości, zawartej w dniu 31 sierpnia 2006 r. w K. przed notariuszem J. P. (2), zarejestrowanej w Rep. A pod nr (...). Zgodnie z § 3 ust. 1 umowy warunkowej sprzedaży z dnia 31 sierpnia 2006 r., pozwana D. S. (1) oświadczyła, że jest mężatką oraz że nie zawierała umów majątkowych małżeńskich. Z kolei w § 3 umowy przeniesienia własności z dnia 13 listopada 2006 r. D. S. (1) oświadczyła, iż tak opisany stan prawny nie uległ zmianie. Udział 1/2 w nieruchomości położonej w K. przy ul. (...). J. P. (1), dla której Sąd Rejonowy w Kielcach prowadzi księgę wieczystą (...) należy do majątku osobistego pozwanej D. S. (1). W § 3 aktu notarialnego sporządzonego przez notariusza M. P. w K. w dniu 20 grudnia 2011 r., zarejestrowanego w Rep. A nr 4209/2011 znalazło się oświadczenie A. S. (1) i powoda, zgodnie z którym w dniu 8 września 2011 r. zawarli oni w zwykłej formie pisemnej umowę powierniczą. Z tytułu umowy powierniczej M. Ł. przekazał A. S. (1) środki inwestycyjne w kwocie 2300000 zł w celu osiągnięcia zysku inwestycyjnego. Z tytułu umowy powierniczej powodowi przysługuje w stosunku do A. S. (1) wierzytelność pieniężna w kwocie 2300000 zł o zwrot środków inwestycyjnych. Powyższa wierzytelność jest wymagalna od dnia 3 stycznia 2012 r., gdyż w tej dacie upłynął termin zwrotu środków inwestycyjnych powodowi. W § 4 wymienionego aktu notarialnego pozwany A. S. (1) oświadczył, iż w wykonaniu zobowiązania szczegółowo opisanego w § 3 ust. 2 poddaje się egzekucji wprost z tego aktu notarialnego na podstawie art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c. co do obowiązku zapłaty kwoty pieniężnej w wysokości 2300000 zł na rzecz M. Ł. w terminie do dnia 3 stycznia 2012 r. W § 5 aktu notarialnego pozwany A. S. (1) oświadczył, że wyraża zgodę, aby w przypadku niewywiązania się przez niego ze zobowiązania, o którym mowa w § 3 ust. 2 M. Ł. zaspokoił swoją wierzytelność pieniężną w wysokości 2300000 zł z prawa własności nieruchomości. Powyższy tytuł egzekucyjny został zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sadu Rejonowego w Kielcach z dnia 27 czerwca 2012 r., sygn. akt VII Co 442/12. Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż poczynił ustalenia faktyczne na podstawie dowodów z dokumentów oraz zeznań pozwanych, a strona powodowa nie zdołała skutecznie podważyć wiarygodności tych dowodów.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo jest niezasadne. Sąd wskazał, iż księga wieczysta powinna dawać pełny i wymierny obraz stanu prawnego nieruchomości w zakresie praw, które mogą być w niej ujawnione. Przez rzeczywisty stan prawny należy rozumieć stan zgodny z prawem materialnym (domniemanie prawne z art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece). Uzgodnienie stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym jest jedynym sposobem obalenia wymienionego domniemania. Istotna na gruncie przedmiotowej sprawy była kwestia legitymacji procesowej osoby występującej z takim żądaniem. Uprawnionym do wytoczenia powództwa o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym, jest wyłącznie osoba, która wykazała interes prawny. Sąd Najwyższy ujedynił pogląd co do właściwego pojmowania kręgu osób uprawnionych do wytoczenia omawianego powództwa w uchwale z dnia 15 marca 2006 r., III CZP 106/05 (OSNC 2006, nr 10, poz. 160), przyjmując, że legitymowaną do wytoczenia powództwa o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym jest wyłącznie osoba uprawniona do złożenia wniosku o dokonanie wpisu w księdze wieczystej w rozumieniu art. 626² § 5 k.p.c. Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy, Sąd pierwszej instancji podniósł, iż powód miał legitymację do wystąpienia z powództwem, gdyż przysługiwało mu prawo złożenia wniosku o wpis w księdze wieczystej, ponieważ na podstawie posiadanego tytułu wykonawczego przeciwko pozwanemu mógłby żądać wpisu hipoteki przymusowej.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na okoliczność, iż udział w 1/2 własności nieruchomości położonej K. przy ul. (...). J. P. (1) stanowi majątek osobisty pozwanej D. S. (1). W toku postępowania zostało ujawnione, że pozwana, zanim wstąpiła w związek małżeński, posiadała biżuterię, którą przez całe życie gromadzili rodzice D. S. (1), jak również dysponowała pieniędzmi ze sprzedaży samochodu stanowiącego majątek osobisty. Kolekcja biżuterii i kamieni szlachetnych została przekazana pozwanej w 2000 r., a była gromadzona przez jej rodziców od wielu lat. Te okoliczności potwierdził pozwany A. S. (1) wskazując, iż widział biżuterię i kamienie szlachetne (zapewne o dużej wartości), o których mówiła pozwana, w znacznej ilości. Kolekcja biżuterii była sukcesywnie przez pozwaną wyprzedawana, począwszy od 2006 r. Z pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży biżuterii D. S. (1) opłaciła koszty związane z przygotowaniem zakupu przedmiotowej nieruchomości. Na kupno działki został zaciągnięty kredyt, który również spłacała pozwana z pieniędzy uzyskanych dzięki kosztownościom darowanym jej

przez rodziców. W ocenie Sądu pierwszej instancji, zeznania pozwanej są wiarygodne, spójne i logiczne, korespondują ponadto z zeznaniami pozwanego A. S. (1), jak również z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy. D. S. (1) w sposób wiarygodny przedstawiła okoliczności świadczące o tym, iż pieniądze na kupno przedmiotowej nieruchomości, jak również na spłatę zaciągniętego na jej zakup kredytu, pochodziły ze zbycia darowanej przez rodziców biżuterii. Między pozwanymi nigdy nie było sporu co do kwestii własności udziału w tej nieruchomości, gdyż uzgodnili oni między sobą, że skoro nieruchomość została uzyskana dzięki majątkowi darowanemu pozwanej przez jej rodziców, to oczywistym jest, iż stanowi ona majątek osobisty D. S. (1). Gdyby małżonkowie chcieli nabyć nieruchomość do majątku wspólnego, wówczas oboje uczestniczyliby w zawarciu umowy przenoszącej własność, a stało się tak, że jedyną stroną umowy była pozwana D. S. (1). Zdaniem Sądu Rejonowego, powód nie wykazał, aby udział w nieruchomości położonej w K. przy ul. (...). J. P. (1) należał do majątku wspólnego pozwanych, natomiast pozwani zgodnie wskazywali, iż zakup przedmiotowej nieruchomości został sfinansowany ze środków pochodzących z majątku osobistego D. S. (1). Po ujawnieniu na rozprawie w dniu 10 czerwca 2014 r. okoliczności uzasadniających wejście udziału w nieruchomości do majątku osobistego pozwanej, M. Ł. nie podniósł żadnych nowych faktów przeczących powołanym wyżej zdarzeniom, nie powołał kontrargumentów podważających wiarygodność oświadczeń pozwanych. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do kwestionowania zeznań D. S. (1) i A. S. (1). Sąd uznał zeznania pozwanych za niewiarygodne jedynie w zakresie, w jakim zmierzały do wykazania, iż wierzytelność przysługująca powodowi nigdy nie powstała, gdyż stanowiła pozorną czynność prawną a ponadto powód wypowiadał pod adresem pozwanego A. S. (1) groźby. Pozwany złożył bowiem oświadczenie woli w formie aktu notarialnego, w którym uznał swój dług i poddał się egzekucji w trybie art. 777 k.p.c. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że przewidziana w art. 33 pkt 10 k.r.o. surogacja polega na zaliczeniu do majątku osobistego każdego z małżonków przedmiotów majątkowych nabytych w czasie trwania wspólności ustawowej w zamian za inne przedmioty majątkowe stanowiące majątek osobisty tego z małżonków. Skutek surogacji następuje z mocy samego prawa, zatem nabycie w drodze surogacji nie wymaga ujawnienia w treści czynności prawnej. Nabycie rzeczy do majątku osobistego małżonka musi wynikać z oświadczenia tego małżonka oraz z całokształtu okoliczności istotnych prawnie z punktu widzenia przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Przepis art. 33 pkt 2 k.r.o. majątkiem odrębnym (osobistym) czyni przedmioty nabyte przez dziedziczenie, zapis lub darowiznę. Zdaniem Sądu Rejonowego, źródłem przysporzenia do majątku odrębnego pozwanej mogło być przekazanie przez rodziców biżuterii i kamieni szlachetnych, bez zawarcia konkretnej umowy darowizny. Art. 890 § 1 k.c. formę szczególną aktu notarialnego wprowadza tylko dla oświadczenia darczyńcy, ale nawet bez zachowania tej formy umowa darowizny staje się ważna, jeżeli przyręczone świadczenie zostało spełnione. Powód oparł swoje żądanie jedynie na fakcie, iż pozwanych przed orzeczeniem separacji łączył ustroj wspólności majątkowej małżeńskiej, nie wziął jednak pod uwagę, że część majątku zgromadzonego przez pozwanych w trakcie trwania tego ustroju została nabyta ze środków pochodzących z ich majątków osobistych, zatem nigdy nie weszła do ich majątku wspólnego. Sąd pierwszej instancji podkreślił, iż przekazanie udziału w przedmiotowej nieruchomości nastąpiło przed powstaniem jakichkolwiek relacji prawnie relewantnych pomiędzy stronami, zatem treść roszczenia wykracza poza zakres ochrony wierzyciela przed niewypłacalnością dłużnika, co skutkuje konstatacją, że orzeczenie zgodne z żądaniem stanowiłoby obejście prawa. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Rejonowy podał przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Powód wniósł apelację od powyższego wyroku. Zaskarżył orzeczenie Sądu Rejonowego w całości, zarzucając:

1. naruszenie prawa procesowego:

- art. 207 § 3 in fine k.p.c., art. 210 k.p.c. oraz art. 217 § 1 k.p.c. poprzez nierozpoznanie i nieuwzględnienie wniosku złożonego na rozprawie w dniu 10 czerwca 2014 r. o zakreślenie 14 – dniowego terminu do złożenia pisma procesowego w celu ustosunkowania się do odpowiedzi na pozew, skutkujące uniemożliwieniem powodowi zajęcia stanowiska, przytoczenia okoliczności faktycznych i dowodów na odparcie twierdzeń pozwanego, co naruszyło zasadę równości stron;

- art. 230 k.p.c. poprzez stwierdzenie, że powód nie podważył stanowiska pozwanych i przyjęcie twierdzeń pozwanych jako niezaprzeczonych przez powoda i tym samym przez nich wykazanych, w sytuacji, gdy na skutek wyżej wymienionego nieprawidłowego działania, Sąd uniemożliwił powodowi zajęcie stanowiska w tym zakresie;

- art. 278 § 1 k.p.c. poprzez uczynienie elementem stanu faktycznego tego, że D. S. (1) otrzymała od rodziców darowiznę w postaci biżuterii i kamieni szlachetnych „zapewne o dużej wartości”, a co najmniej odpowiadającej wydatkom na zakup nieruchomości w sytuacji, gdy takie ustalenie wymaga wiadomości specjalnych i nie może być dokonane wyłącznie w oparciu o zeznania pozwanych;

- art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 6 k.c. poprzez wyprowadzenie z zebranego materiału dowodowego wniosków niepoprawnych logicznie i niezgodnych z zasadami doświadczenia życiowego oraz poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i w konsekwencji uznanie za wykazane:

a) twierdzenia, że D. S. (1) dysponowała majątkiem osobistym nabytym przed zawarciem związku małżeńskiego, podczas gdy na rozprawie w dniu 10 czerwca 2014 r. pozwana oświadczyła, że otrzymała od rodziców ruchomości w 2000 r.,

b) twierdzenia, że D. S. (1) posiadała biżuterię i pieniądze ze sprzedaży samochodu stanowiącego jej majątek osobisty, w sytuacji gdy w odpowiedzi na pozew pozwana oświadczyła, iż otrzymała od rodziców „kwoty”, a na rozprawie w dniu 10 czerwca 2014 r. pozwana podała, że otrzymała biżuterię, środki finansowe ze sprzedaży samochodu i kamienie szlachetne - co należało ocenić jako twierdzenia niespójne i sprzeczne,

c) twierdzenia, iż D. S. (1) dysponowała pieniędzmi ze sprzedaży samochodu stanowiącego jej majątek osobisty - w sytuacji, gdy pozwana nie podała marki, modelu, daty i podstawy prawnej nabycia tego pojazdu, ani daty jego zbycia, osoby nabywcy i ceny sprzedaży,

d) twierdzenia, że D. S. (1) otrzymała od rodziców biżuterię i kamienie szlachetne o wartości około 1000000 zł, podczas gdy: pozwana nie podała danych personalnych rodziców ani rodzaju otrzymanej biżuterii; oświadczyła, iż wartość tych rzeczy nie przekraczała wartości objętej podatkiem od spadków i darowizn (powinno być: kwoty wolnej od podatku od spadków i darowizn), która w 2000 r. wynosiła 9057 zł a w 2006 r. - 9637 zł; pozwana nie wykazała faktu dopełnienia obowiązków podatkowych w tym zakresie; zawody wykonywane przez rodziców pozwanej (nauczyciel i ekonomista) poddają w wątpliwość możliwość zgromadzenia majątku ruchomego o wartości co najmniej 1000000 zł; pozwana w odpowiedzi na pozew twierdzi, iż otrzymała pieniądze, a przed sądem wskazuje, że była to biżuteria i kamienie szlachetne; pozwana oświadczyła, iż w szczególności sprzedała złote obrączki, podczas gdy tego typu biżuteria zazwyczaj stanowi pamiątki rodzinne, które nie są zbywane w celu inwestycji polegającej na nabyciu nieruchomości;

e) twierdzenia, że D. S. (1) nabyła przedmiotową nieruchomość za środki pochodzące z jej majątku odrębnego, w sytuacji, gdy A. S. (1) na rozprawie w dniu 10 czerwca 2014 r. przyznał, iż to on formalnie zaciągnął kredyt na zakup nieruchomości;

f) twierdzenia, że D. S. (1) uiściła cenę zakupu nieruchomości, spłaciła zaciągnięty kredyt oraz koszty związane z przygotowaniem inwestycji na nieruchomości kwotą około 1000000 zł pochodzącą z darowizny od rodziców, podczas gdy cena kupna udziału 1/2 we współwłasności nieruchomości wyniosła 1650000 zł i 150000 zł płatne gotówką przy zawarciu umowy oraz dodatkowo koszty doszły obsługi kredytu, obsługi inwestycji, co łącznie musiało przekroczyć 2000000 zł;

- art. 212 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie dążenia do wyjaśnienia okoliczności spornych w sprawie, tj. źródła pochodzenia majątku pozwanej i niepodjęcie czynności mających na celu ustalenie: danych osobowych rodziców pozwanej, miejsca ich zamieszkania lub też faktu zgonu, wysokości ich dochodów, ewentualnych postępowań o dział spadku;

- art. 299 k.p.c. poprzez przeprowadzenie jako pierwszego dowodu w sprawie dowodu z przesłuchania stron, który nadto jest jedynie dowodem posiłkowym, dopuszczalnym wtedy, gdy okoliczności istotnych nie można wyjaśnić innymi dowodami, tj. dokumentami i zeznaniami świadków;

2. naruszenie prawa materialnego:

- art. 10 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece poprzez uczynienie przesłanką zastosowania tej normy stanu pokrzywdzenia osoby ujawnionej w księdze oraz katalogu instrumentów prawnych służących powodowi dla ochrony jego praw;

- art. 10 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w zw. z art. 31 § 1 k.r.o. poprzez błąd w subsumcji, polegający na niezastosowaniu tych przepisów w sytuacji, gdy zostały zrealizowane przesłanki w nich przewidziane, bowiem przedmiotowa nieruchomość została nabyta w trakcie trwania wspólności majątkowej pozwanych, który to ustrój ustalał na skutek orzeczonej separacji, przekształcając się we współwłasność w częściach ułamkowych.

M. Ł. wnosił również o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków M. N. i A. S. (2) oraz dokumentów w postaci umowy z dnia 22 listopada 2011 r., zawartej przez M. N. z D. S. (1), a także umowy z dnia 27 września 2012 r., zawartej przez A. S. (1) i D. S. (1) z A. D. na okoliczność oświadczeń i czynności pozwanych, mających za przedmiot sporną nieruchomość, rzeczywistego stanu prawnego nieruchomości, pochodzenia środków finansowych na nabycie nieruchomości.

Wskazując na powyższe, powód domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i uzgodnienia treści księgi wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kielcach dla nieruchomości położonej w K. przy ulicy (...). J. P. (1) z rzeczywistym stanem prawnym przez wpisanie w dziale II tej księgi jako współwłaścicieli po 1/4 części D. S. (1) i A. S. (1), zamiast D. S. (1) jako współwłaścicielki w 1/2 części oraz o solidarne zasądzenie od pozwanych kosztów procesu; ewentualnie wniósł o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji (k. 70 - 85).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy uznał za wadliwe poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenie, że udział 1/2 we współwłasności nieruchomości położonej w K. przy ul. (...). J. P. (1), dla której Sąd Rejonowy w Kielcach prowadzi księgę wieczystą (...), należy do majątku osobistego pozwanej D. S. (1). Takie ustalenie nastąpiło bowiem w efekcie ewidentnie błędnej, dokonanej z naruszeniem dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c., oceny wiarygodności i mocy przeprowadzonych na tę okoliczność dowodów w postaci zeznań pozwanych D. S. (1) i A. S. (1).

Na podstawie tych samych dowodów Sąd Okręgowy ustalił, iż udział 1/2 we współwłasności nieruchomości położonej w K. przy ul. (...). J. P. (1), dla której Sąd Rejonowy w Kielcach prowadzi księgę wieczystą (...), nabyty za cenę 1800000 zł na skutek umowy przeniesienia własności zawartej w dniu 13 listopada 2006 r. w K. przed notariuszem J. P. (2), zarejestrowanej w Rep. (...)(k. 3 - 5) stanowił składnik majątku wspólnego małżonków D. S. (1) i A. S. (1). Natomiast od daty uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 24 maja 2012 r., sygn. akt I C 1280/12, orzekającego separację oraz dokonującego podziału majątku wspólnego małżonków, D. S. (1) i A. S. (1) są współwłaścicielami wymienionej nieruchomości, po 1/4 części każde z nich.

Pozostałe ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd Rejonowy na podstawie dokumentów w postaci: odpisu skróconego aktu małżeństwa nr (...); odpisu wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 24 maja 2012 r., sygn. akt I C 1280/12, umowy warunkowej sprzedaży z dnia 31 sierpnia 2006 r., Rep.(...), umowy przeniesienia własności nieruchomości z dnia 13 listopada 2006 r., Rep(...), wypisu aktu notarialnego (...), odpisu postanowienia Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 27 czerwca 2012 r., sygn. akt VII Co 442/12, Sąd Okręgowy uznał za niewadliwe i przyjął jako własne.

W przypadku pozostawania małżonków w ustroju wspólności majątkowej - co miało miejsce w dacie zawarcia przez D. S. (1) umowy sprzedaży nieruchomości objętej księgą wieczystą (...) - o tym, co stanowi majątek wspólny małżonków, a co ich majątek osobisty (przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw - Dz. U. nr 162, poz. 1691, tj. przed 20 stycznia 2005 r. - odpowiednio: majątek dorobkowy oraz odrębny) rozstrzygają przepisy art. 31 - 34 k.r.o., jeżeli ich stosowanie nie zostało wyłączone małżeńską umową majątkową (art. 47 § 1 k.r.o.). Przepis art. 31 k.r.o., będący odpowiednikiem poprzednio obowiązującego art. 32 § 1 k.r.o., stwarza domniemanie przynależności do majątku wspólnego (wcześniej dorobkowego) przedmiotów majątkowych nabytych w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich. Tym samym, decydujący o zaliczeniu przedmiotów majątkowych do majątku wspólnego jest czas ich nabycia: współwłasnością łączną są objęte przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej (art. 31 § 1 zdanie pierwsze k.r.o.). Jedynie w wyczerpująco wymienionych wypadkach, nabyty w czasie trwania ustroju wspólności ustawowej przedmiot majątkowy nie zwiększa zasobów majątku wspólnego, lecz wchodzi - z mocy art. 33 k.r.o. w zw. z art. 31 § 1 zdanie drugie k.r.o. do majątku osobistego. Przepis art. 31 § 1 zdanie pierwsze k.r.o. wyraża zasadę ogólną, a art. 31 § 1 zdanie drugie k.r.o. w zw. z art. 33 pkt 2-10 k.r.o. - wyjątki od tej reguły. Ponadto z art. 33 k.r.o. wynika, że wspólnością ustawową są objęte przedmioty majątkowe nabyte zarówno ze środków pochodzących z majątku wspólnego, jak i ze środków pochodzących z majątku osobistego każdego z małżonków. Wyjątek stanowi surogacja przewidziana w art. 33 pkt 10 k.r.o. Powyższe domniemanie można obalić przez wykazanie, iż nabycie przedmiotu majątkowego nastąpiło ze środków finansowych stanowiących majątek osobisty. Przynależność określonych przedmiotów do majątku osobistego (uprzednio odrębnego) jest obowiązany udowodnić zainteresowany tym małżonek (por. m. in. zachowujące aktualność uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 września 1998 r., I CKN 830/97, LEX nr 1225069).

Prawo własności nabyte w czasie trwania wspólności majątkowej z reguły wchodzi więc do majątku wspólnego, niezależnie od tego, czy zostało nabyte przez jedno z małżonków, czy przez oboje. Bez znaczenia jest przy tym, czy środki przeznaczone na nabycie rzeczy pochodziły z majątku wspólnego, czy też z majątku osobistego (odrębnego), chyba że nabycie nastąpiło w drodze tzw. surogacji, rozumianej jako zastąpienie przedmiotu wchodzącego w skład majątku osobistego (odrębnego) innym przedmiotem nabytym w zamian pierwszego (art. 33 pkt 10 k.r.o.). Strona, która twierdzi, że nastąpiła surogacja, powinna wykazać konkretne środki finansowe, z których nastąpiło nabycie przedmiotu majątkowego (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2001 r., II CKN 1194/00, LEX nr 52375). Trzeba przy tym podkreślić, iż o zaliczeniu poszczególnych przedmiotów majątkowych do majątku wspólnego lub majątku osobistego małżonków nie decydują złożone przez nich oświadczenia, że nabywany przedmiot wchodzi w skład określonej masy majątkowej, gdyż samo takie oświadczenie (w tym zgoda drugiego z małżonków) - w razie pozostawania małżonków w ustroju małżeńskiej wspólności ustawowej - nie wyłącza skutków wynikających z przepisów art. 31 - 34 k.r.o. W konsekwencji, gdy nabywanym prawem jest własność nieruchomości albo inne prawo podlegające wpisowi do księgi wieczystej, ujawnienie w niej tylko małżonka będącego stroną umowy nie przesądza definitywnie o przynależności takiej nieruchomości (innego prawa) do majątku osobistego. Sytuacja, kiedy w dziale drugim księgi wieczystej wpisane jest jedno z małżonków bez wskazania, że prawo to wchodzi do ich majątku wspólnego sygnalizuje możliwość niezgodności stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym i pozwala na wytoczenie powództwa z żądaniem usunięcia istniejącej niezgodności na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 707, ze zmianami). Wierzyciel, który bez wpisania hipoteki nie może egzekwować swojej wierzytelności bez ujawnienia dłużnika jako rzeczywistego właściciela (współwłaściciela) nieruchomości jest uprawniony do wytoczenia powództwa na podstawie art. 10 ust. 1 powołanej wcześniej ustawy (zob. S. Rudnicki: Ustawa o księgach wieczystych i hipotece. Przepisy o postępowaniu w sprawach wieczystoksięgowych. Komentarz, LexisNexis, 2009, teza 6 do art. 10; T. Czech: Księgi wieczyste i hipoteka. Komentarz, LexisNexis, 2014, tezy 111 - 112 do art. 10; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2011 r., I CSK 616/10, OSNC-ZD 2012/4/71).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy należy zatem stwierdzić, że powód, wytaczając powództwo z art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece powinien był wykazać, iż nieruchomość objęta księgą wieczystą (...) została nabyta przez pozwaną w czasie trwania wspólności ustawowej, natomiast pozwana powinna udowodnić,

że kupno nieruchomości sfinansowała ze środków należących do jej majątku osobistego; dopiero wówczas ciężar dowodu powróciłby do powoda, który kwestionując takie twierdzenie pozwanej, powinien wykazać, że nieruchomość została nabyta ze środków z majątku wspólnego D. i A. S. (1) (zob. uzasadnienie powołanego wcześniej wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2001 r., II CKN 1194/00, LEX nr 52375). Poza sporem było, że D. S. (1) nabyła udział w przedmiotowej nieruchomości w czasie trwania małżeństwa i pozostawania we wspólności ustawowej z A. S. (1). Pozwana twierdziła jednak, iż dokonała tego zakupu ze środków otrzymanych w darowiźnie od swoich rodziców - tym samym na D. S. (1) ciążył obowiązek udowodnienia tej okoliczności. Zgodnie z art. 232 zdanie pierwsze k.p.c., w procesie cywilnym strony mają obowiązek dowodzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. W związku z tym przyjmuje się co do zasady, że fakty tworzące prawo oraz fakty uzasadniające odpowiedź na zarzuty pozwanego powinien dowieść powód, a pozwany wykazuje okoliczności uzasadniające jego zarzuty przeciwko roszczeniu powoda (fakty tamujące oraz niweczące powinien dowieść przeciwnik tej strony, która występuje z roszczeniem). Pozwana na poparcie swojego stanowiska zgłosiła wyłącznie dowód z zeznań jej samej oraz współpозwanego A. S. (1). Sąd Rejonowy błędnie ocenił wiarygodność i moc tych dowodów, naruszając art. 233 § 1 k.p.c. i art. 6 k.c. - w rezultacie uznał w sposób nieuprawniony, że pozwana obaliła domniemanie z art. 31 § 1 zdanie pierwsze k.r.o.

W zeznaniach złożonych na rozprawie w dniu 10 czerwca 2014 r. D. S. (1) wskazała, że posiadała majątek osobisty w postaci: biżuterii, środków finansowych pochodzących ze sprzedaży samochodu i kamieni szlachetnych, które otrzymała od swoich rodziców i które zbyła w 2006 r. Jednocześnie pozwana zeznała, iż cena zakupu udziału w nieruchomości objętej księgą wieczystą (...) została uiszczona ze środków pochodzących z kredytu bankowego, który uzyskał A. S. (1), a D. S. (1) spłacała (i spłaca do dziś) raty kredytu z majątku przekazanego jej przez rodziców. Pozwana dodała, że darowane jej ruchomości sprzedaje co miesiąc w kantorach (choć w kantorach dokonuje się wymiany walut, a nie sprzedaży rzeczy ruchomych), nie żądając żadnego dokumentu, biżuterię spienięża w „wielu miejscach skupu złota w K. przy ul. (...)”, ale nie pamięta dokładnie gdzie, bo „było to dawno temu” (k. 51). Pozwana twierdziła, iż ze sprzedaży rzeczy ruchomych uzyskiwała tak znaczne środki, że jeszcze czyniła z nich nakłady na majątek wspólny. D. S. (1) nie potrafiła podać, jaka była masa otrzymanej przez nią biżuterii ani jej wartość, gdyż „nigdy się tym nie zajmowała”; biżuteria i kamienie szlachetne zostały przekazane w „plastikowym pudle o gabarytach większych niż pudełko na buty”, a - w ocenie pozwanej - wartość tych rzeczy nie przekraczała kwot wolnych od podatku od spadków od darowizn. Zdaniem Sądu Okręgowego, powyższe zeznania D. S. (2) w najmniejszym stopniu nie zasługują na wiarę. Nie sposób uznać za prawdziwe twierdzeń, iż pozwana otrzymała biżuterię i kamienie szlachetne o tak znacznej wartości, aby pozwalały one nadal na spłatę kredytu hipotecznego udzielonego na zakup udziału w nieruchomości, którego cena sprzedaży została określona na kwotę 1800000 zł (z czego 150000 zł uiszczono gotówką), w sytuacji, gdy D. S. (1) nie przedstawiła żadnych dowodów na okoliczność posiadania takiego majątku. Pozwana nie potrafiła podać, jaka była to konkretnie biżuteria (wskazała tylko ogólnie na złote obrączki i nieokreślone bliżej pierścionki), jakie ceny uzyskiwała ze sprzedaży, ani nawet gdzie dokonuje transakcji. Trzeba zauważyć, że D. S. (1) z jednej strony twierdziła, iż nadal wyprzedaje ten majątek i spłaca kredyt, a jednocześnie podniosła, że nie pamięta, do których punktów skupu chodziła, gdyż miało to miejsce dawno temu. Pozwana nie przedłożyła przy tym ani jednego dokumentu potwierdzającego tego rodzaju transakcję, oświadczając, iż nie żąda takich poświadczeń. Zapytana o wartość kosztowności podała, że jej nie zna, ponieważ nigdy się tym nie zajmowała. W świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego trudno przyjąć, iż pozwana, decydując się na spłatę kredytu hipotecznego zaciągniętego na tak dużą sumę, ze środków, które miały być uzyskiwane ze sprzedaży rzekomej biżuterii nie ustaliła wcześniej, czy będzie to możliwe. Nie sposób też uwierzyć, że D. S. (1) nie umiałaby podać nawet wybiórczo i orientacyjnie kwot, jakie uzyskuje ze sprzedaży konkretnych przedmiotów. Pozwana nie przekazała również żadnych informacji co do tego, jakiej marki i o jakiej wartości samochód sprzedali rodzice, aby darować pieniądze D. S. (1); nie wyjaśniła, jak zgromadzili majątek o tak znacznej wartości w sytuacji, gdy ojciec pozwanej był nauczycielem i pracował jako kierownik internatu, a matka była zatrudniona jako kierownik w (...) Fabryce (...) (k. 51).

Sąd Okręgowy uznał zatem, że D. S. (1) nie udowodniła, iż była i jest w posiadaniu majątku osobistego pozwalającego jej na sfinansowanie zakupu udziału 1/2 we współwłasności nieruchomości objętej księgą wieczystą (...). Warto jeszcze zaznaczyć, że - według twierdzeń pozwanej - majątek ten miały stanowić zarówno przekazane jej przez rodziców w „plastikowym pudle” biżuteria i kamienie szlachetne oraz pieniądze ze sprzedaży nieokreślonego pojazdu - o

łącnej wartości nieobjętej podatkiem od spadków i darowizn. Tymczasem D. S. (1), jako obdarowana przez rodziców, należałaby do pierwszej grupy podatkowej określonej w art. 14 ust. 1, 2 i 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 86, ze zmianami). W myśl art. 9 ust. 1 pkt 1 tej ustawy w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 2007 r., opodatkowaniu podlegało nabycie przez nabywcę, od jednej osoby, własności rzeczy i praw majątkowych o czystej wartości przekraczającej 9637 zł, jeżeli nabywcą była osoba zaliczona do pierwszej grupy podatkowej, a zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 5 tej ustawy (również w brzmieniu do dnia 1 stycznia 2007 r.) ustawodawca zwolnił od podatku nabycie w drodze darowizny, przez osobę zaliczoną do pierwszej grupy podatkowej, pieniędzy lub innych rzeczy w wysokości nieprzekraczającej 9637 zł od jednego darczyńcy, a od wielu darczyńców łącznie nie więcej niż 19274 zł w okresie pięciu lat od daty pierwszej darowizny, jeżeli pieniądze te lub rzeczy obdarowany przeznaczy na wkład budowlany lub mieszkaniowy do spółdzielni, budowę lokalu w małym domu mieszkalnym, budowę domu jednorodzinnego albo nabycie lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość. Trzeba też zwrócić uwagę na to, że w umowie przeniesienia własności nieruchomości z dnia 13 listopada 2006 r., (...) strony oświadczyły, iż pozostała część ceny, która nie została uiszczona gotówką przy zawarciu umowy, tj. po 1650000 zł od R. K. i D. S. (1) (łącznie 3300000 zł) zostanie uregulowana z kredytu mieszkaniowego (...), udzielonego między innymi kupującym, w tej samej wysokości przez (...) Bank (...) S.A. w W. w terminie trzech dni roboczych (k. 20). Z tego oświadczenia wynika więc, że zobowiązanie kredytowe zaciągnęła także D. S. (1), podczas gdy pozwana zeznała, iż umowę kredytową zawarł wyłącznie jej mąż (k. 51). W tej sytuacji jedno z powyższych oświadczeń musi być nieprawdziwe.

Na wiarygodność zeznań D. S. (1) negatywnie rzutuje również ich odniesienie do twierdzeń zawartych w odpowiedzi na pozew. Pozwana wskazała tam bowiem, że posiadała własne środki finansowe, pochodzące sprzed zawarcia związku małżeńskiego z A. S. (1), w postaci kwot darowanych przez rodziców w wysokościach nieprzekraczających wartości zwolnionych od podatku od spadków i darowizn (k. 42 – 42v). D. S. (1) w początkowym etapie procesu nie powoływała się zatem w ogóle na darowiznę w formie rzeczowej, której przedmiotem miały być kamienie szlachetne oraz biżuteria, a - co istotne - pozwana podawała wówczas, że wartość darowizn stanowiła sumę nie większą niż 19274 zł, gdyż maksymalnie taka kwota nie podlegała opodatkowaniu według przepisów ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn. Przy ocenie mocy i wiarygodności dowodów sąd winien brać pod uwagę nie tylko formalny materiał dowodowy, ale także wyjaśnienia informacyjne stron, ich oświadczenia, zarzuty przez nie zgłaszane, stanowiące „zebrany materiał” w rozumieniu art. 233 § 1 k.p.c. Zbieżności lub sprzeczności twierdzeń czy wyjaśnień informacyjnych z wypowiedzią dowodową tej samej strony nie mogą być bowiem obojętne dla oceny wiarygodności zeznań w ramach wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawach materiału (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1999 r., I PKN 632/98, OSNP 2000/10/382; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 1973 r., II CR 257/73, OSNC 1974/4/76; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2004 r., IV CK 95/03, LEX nr 84431).

Oczywiście błędna była również dokonana przez Sąd Rejonowy ocena zeznań pozwanego A. S. (1). Pozwany oświadczył ogólnikowo, że „teściowie wywianowali żonę”, widział biżuterię, o której mówiła żona – „było tego dużo” (k. 52). Zdecydowanie niewystarczające było też twierdzenie A. S. (1), iż ruchomości te były warte co najmniej 1000000 zł, gdyż „jak każdy człowiek zna on wartość rzeczy”. Pozwany nie wskazywał tu na jakąkolwiek profesjonalną wycenę rzekomych kosztowności ani nie powoływał się chociażby na kwoty uzyskane z faktycznie przeprowadzonych transakcji ich sprzedaży. Z tych względów zapewnienia A. S. (1) o spłaceniu kredytu hipotecznego wyłącznie z majątku osobistego żony nie mają żadnej wartości dowodowej. Ponadto pozwany podał, że sam zaciągnął kredyt na zakup udziału w nieruchomości, co wskazywałoby na złożenie przez D. S. (1) niezgodnego z prawdą oświadczenia w tym przedmiocie w treści aktu notarialnego z dnia 13 listopada 2006 r., (...) (k. 4 – 4v).

W zaistniałej sytuacji procesowej zbędne było prowadzenie dalszego postępowania dowodowego i dopuszczanie dowodów z zeznań świadków oraz dokumentów zawnioskowanych przez powoda w apelacji na okoliczność rzeczywistego stanu prawnego spornej nieruchomości i pochodzenia środków finansowych na jej nabycie przez D. S. (1). Pozwani nie obalili domniemania z art. 31 § 1 zdanie pierwsze k.r.o. i nie udowodnili, że udział wynoszący 1/2 we współwłasności nieruchomości położonej w K. przy ul. (...). J. P. (1) na podstawie umowy przeniesienia własności

zawartej w dniu 13 listopada 2006 r. w K. przed notariuszem J. P. (2), zarejestrowanej w Rep.(...)D. S. (1) nabyła ze środków pochodzących z majątku osobistego. W związku z tym należało z kolei uznać, iż M. Ł., wnosząc powództwo oparte na dyspozycji art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 707, ze zmianami) i wykazując, że wymieniony udział D. S. (1) nabyła w dacie pozostawania we wspólności majątkowej z A. S. (1), obalił domniemanie z art. 3 ust. 1 tej ustawy, osiągając tym samym cel, w jakim zainicjował proces (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2009 r., V CSK 69/09, LEX nr 627239). Z tych przyczyn Sąd Okręgowy na rozprawie w dniu 25 stycznia 2016 r. oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez powoda. Zgromadzony w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji materiał dowodowy pozwalał bowiem, zgodnie z art. 6 k.c., stwierdzić, że pozwani ponoszą negatywne skutki nieudowodnienia przedstawionych sądowi twierdzeń. Wobec tego bezprzedmiotowe jest szczegółowe rozważanie zarzutów naruszenia art. 207 § 3 in fine k.p.c., art. 210 k.p.c., art. 217 § 1 k.p.c., art. 230 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c., art. 212 § 1 k.p.c. i art. 299 k.p.c.

Ponieważ uwzględnienie roszczenia z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 707, ze zmianami) ma skutkować doprowadzeniem treści księgi wieczystej do jej aktualnego stanu prawnego, a nie do stanu prawnego, który wprawdzie istniał w przeszłości, lecz w chwili żądania uzgodnienia nie odpowiadał już rzeczywistości, Sąd Okręgowy nakazał wpisanie w dziale drugim księgi wieczystej (...), prowadzonej dla spornej nieruchomości, jako współwłaścicieli po 1/4 D. S. (1) i A. S. (1) zamiast D. S. (1) jako współwłaścicielki w 1/2 części. Udział 1/2 we współwłasności tej nieruchomości, nabyty w czasie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej formalnie tylko przez pozwaną, stał się składnikiem majątku wspólnego małżonków S., których udziały w tym majątku były równe (art. 43 § 1 k.r.o.), jednak w związku z prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 24 maja 2012 r., sygn. akt I C 1280/12, orzekającym separację między małżonkami, współwłasność na zasadach wspólności łącznej uległa przekształceniu we współwłasność w częściach ułamkowych (art. 61⁴ § 1 k.r.o.) (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2001 r., III CZP 16/01, OSNC 2002/1/4; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2013 r., I CSK 586/12, LEX nr 1311836). Ubocznie należy dodać, że wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 25 sierpnia 2015 r., sygn. akt I C 1748/13, małżeństwo A. S. (1) i D. S. (1) zostało rozwiązane przez rozwód. Wyrok ten jest prawomocny.

Skarżący ma rację, iż brak jest podstaw do przyjęcia, aby przesłanką powództwa z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 707, ze zmianami) było pokrzywdzenie wierzyciela i jego ochrona przed niewypłacalnością dłużnika – takie wymogi nie wynikają z powołanego przepisu. Zupełnie niezrozumiałe jest wyrażone w tym kontekście przez Sąd Rejonowy stanowisko, iż uwzględnienie roszczenia stanowiłoby obejście prawa.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w całości i uzgodnił treść księgi wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kielcach, z rzeczywistym stanem prawnym przez wpisanie w dziale drugim tej księgi jako współwłaścicieli po 1/4 części D. S. (1) i A. S. (1), zamiast D. S. (1) jako współwłaścicielki w 1/2 części oraz na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 105 § 1 k.p.c. zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwoty po 4658,50 zł (9317 zł : 2) tytułem kosztów procesu, w tym: 1800 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika (§ 8 pkt 8 w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 461, ze zmianami w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - Dz. U. z 2015 r., poz. 1800); 7500 zł tytułem opłaty od pozwu (art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1025, ze zmianami) i 17 zł opłaty skarbowej od dokumentu pełnomocnictwa, uiszczonej w myśl art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 783, ze zmianami) w wysokości wskazanej w części IV załącznika.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy wydał na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 105 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., zasądzając od pozwanych na rzecz powoda kwoty po 450 zł, przy ustaleniu wysokości wynagrodzenia pełnomocnika powoda na kwotę 900 zł - w myśl § 8 pkt 8 w zw. z § 6 pkt 6 i § 13 ust. 1 pkt

1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 461, ze zmianami) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).

SSO Rafał Adameczyk SSO Cezary Klepacz SSR (del. do SO) Hubert Wicik